מעט מאורו של חנן

דף לימוד משפחתי לפרשת בראשית

מתורת חנן פורת • דמות החמ"ד תשפ"ז

"בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ..." בראשית א', א'

מאורו של חנן:

להתחיל מבראשית - בין יצירה למקדש

בכל שנה, כשאנו שבים אל המילים המוכרות של ספר בראשית, מתעוררת השאלה: האם אנו רק חוזרים על עצמנו? האם זוהי תנועה מעגלית, חסרת חידוש?

חנן פורת לימד שהיכולת "להתחיל מבראשית" היא דווקא הייעוד והאתגר הגדול של האדם. הקב"ה "מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית", ומזמין גם אותנו להתחדש עמו, למצוא בכל התחלה עומק ומשמעות.

אבל איך מתגברים על השגרה? איך נמנעים מן התחושה שכל שנה, כל שבת וכל חג הם רק חזרה על המוכר? חנן היה מצטט את דברי קהלת: "וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשָּׁמֶשׁ... סוֹבֵב סוֹבֵב הוֹלֵךְ הָרוּחַ" - לכאורה, הכול חוזר על עצמו: שוב שבת, שוב חג, שוב לימודים. מהיכן שואבים את הכוח להתגבר על התחושה הסיזיפית של החזרה אל אותה נקודת התחלה?

אלא שבראשית טמונה דאגה של ה"מקדח".

המקדח אכן מסתובב סביב אותו ציר וחוזר שוב ושוב לאותה נקודה, אך בכל סיבוב הוא חודר לעומק נוסף. אין זו תנועה מעגלית של קיפאון, אלא תנועה ספירלית של התקדמות. דווקא מכוחה של החזרה הוא מצליח לפרוץ גם בטון וברזל.

כשאנו חוזרים לקרוא את פרשת בראשית, איננו עומדים באותו מקום שבו עמדנו בשנה שעברה. במהלך השנה התנסינו, למדנו, התבגרנו והעמקנו. המילים נותרו אותן מילים, אך האדם שקורא אותן כבר אינו אותו אדם, ואנו פוגשים אותן ממקום חדש ועמוק יותר.

כל התחלה חדשה אינה חזרה לאחור, אלא הזדמנות לעלות קומה נוספת. וכדברי רבי נחמן מברסלב: "אין ייאוש בעולם כלל." גם אם הדרך נראית מוכרת, הנשמה כבר נמצאת במקום עמוק יותר. לכן אנו יכולים לשמוח בכל "בראשית" מחדש, מתוך ידיעה שכל חזרה מעמיקה אותנו עוד קומה.



ניצוץ של זהות



משפחתו של חנן פונתה מכפר עציון בילדותו, לאחר נפילת היישוב במלחמת העצמאות. השיבה שלו ושל בני גוש עציון לביתם לאחר מלחמת ששת הימים לא הייתה רק חזרה אל אותה נקודה גיאוגרפית. זו הייתה תנועה של "מקדח": חזרה אל אותו מקום, אך בקומה חדשה, עמוקה וחיונית יותר. הם שבו אל ההר כשכבר קמה מדינת ישראל, והקימו מחדש את כפר עציון.

זו לא הייתה חזרה נוסטלגית אל העבר, אלא פריצת דרך קדימה ובניית קומה חדשה של חיים לאומיים מתוך חיבור עמוק יותר לזהות, לשורשים ולחזון.

"גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלָאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ"

להתחיל מבראשית פירושו לגלות שהנפלאות היו שם כל הזמן; רק היינו צריכים להעמיק עוד סיבוב אחד כדי לזכות למצוא אותן.

שיח משפחתי סביב שולחן השבת

❶ ניצוץ של התחדשות:

כל אחד מבני המשפחה מוזמן לשתף:
דוגמה אחת, קטן או גדול,
היית יכול להתחבט בשנה הקרובה?

❷ סוד הגבורה:

האם היה לכם בשנה האחרונה קושי - בלימודים, בגן, בתנועת הנוער או בעבודה -שהרגשתם בו אתם "טוחנים מים", אבל בסופו של דבר הצלחתם לפרוץ אותו?
מה נתן לכם את הכוח להמשיך "לסובב את המקדח" וכך שהקשרון עשה?

❸ המקדח מול הספירלה:

יש המדמים את ההתקדמות שלנו לספירלה - תנועה העולה כלפי מעלה - ואילו הרב חנן פורת העדיף את משל המקדח החודר לעומק.
מה לדעתכם ההבדל בין "עלייה" לבין "להתעמיק פנימה"?
האם ייתכן לתת דוגמה למצב שבו דווקא הפעולה הבאה מוכרת - אפילה, לימוד או קשר עם חבר - גילתה לכם משמעות חדשה?

ניצוץ של זהות

חלוצי כפר עציון חזרו להר מתוך תחושה של פריצת דרך ראשונית, כיום, כשההתיישבות היא מציאות קיימת,
איך יכול הדור שלנו למצוא את "קומת ההתחלה" שלו? מהי לדעתכם פריצת הדרך הדומה של הצעירות-הצעירים?